

OVERZICHT VAN NIET-EUROPESE, DEKOLONIALE HELDEN (**HELDINNEN**)

IN DE VOORMALIGE NEDERLANDSE KOLONIEN

De Oost (Nederlands-Indië):

Bali

- Oentoeng Soerapati (1660-1706), vroege vrijheidsstrijder; leidde guerilla tegen de VOC
- Ngurah Rai (1917-1946), commandant van de onafhankelijkheidsstrijders op Bali

Java

- Mangkoenegara (1725-1795), legerleider in 3e Javaanse successieoorlog (1749-1755)
- **Adjeng Serang** (1752-1838), verzetsstrijdster in Java-oorlog (1825-1830)
- Diponegoro (1785-1855), opstandelingenleider Java-oorlog
- **Adjeng Kartini** (1879-1904), voorvechtster van vrouwenrechten, schrijfster
- Tirta Adhi Soerjo (1880-1918), journalist-oprichter Sarekat Islam (National. ver.) 1912
- Oemar Said Tjokroaminoto (1882-1934), 'De Ongekroonde van Java', leidde jongeren op
- **Dewi Sartika** (1884-1947), oprichtster eerste meisjesschool op inheems initiatief 1904
- Ki Hadjar Dewantara (1889-1959), onderwijsman, oprichter Indische Partij 1912
- Soekarno (1901-1970), oprichting Partai Nasional Indonesia 1927, 1e president in 1945
- **Maria Ulfah** (1911-1988), onafh. activiste en eerste vrouwelijke minister (1946)
- Sutomo / Bung Tomo (1920-1981), organiseerde de aanval in Soerabaja in 1945
- Soe Hok Gie (1942-1969), Chinese Javaan verzette zich tegen dictatuur Soeharto

Molukken

- Sultan Nuku (1738-?), Zeekapitein die de VOC verdreef uit de Molukken in 1801
- Kapitein Pattimura (1782-1817), Moluks militair, leidde opstand in 1817 bij Ambon
- **Martha Tiahahu** (1800-1818), Moluks vrijheidsstrijdster in opstand 1817
- Chris Soumokil (1905-1966), president Rep. Zuid-Molukken (RMS) van 1950 tot 1966

Nieuw-Guinea

- **Angganitha** (overl. 1942), genezeres-oprichtster Koreri-beweging op Papoea N-G
- Bunaibo / Yape Ipuwe, leider Obano-opstand 1956 op Papoea N-Guinea
- Arnold Ap (1946-1984), emancipator papoea-cultuur, Organisasi Papua Merdeka

Sumatra (Atjeh)

- Imam Bonjol (1772-1864), verzetsleider West-Sumatra; Padri-oorlogen (1803-1837)
- Teukoe Oemar (1854-1899), aanvoerder in de Atjehoorlog (1873-1914)
- **Tjoet Nja Din** (1848-1908), 3e vrouw van Teukoe Oemar, streedt tegen Van Heutsz
- Si Singamangaraja XII (1849-1907), Sumatraanse priester-koning opstand 1883 en 1907
- **Tjoet Nja Meutia** (1870-1910), verzetsstrijdster en -leider in Noord-Atjeh
- Panglima Polèm IX (overl. 1940), 'De ongrijpbare Pimpernel', aanvoerder in Atjeh-oorlog
- Mohammed Hatta (1902-1980), student-gevangene in Nederland, vicepresident republiek
- **Fatmawati Soekarno** (1923-1980), trouwde in 1943 met Soekarno (in ballingschap)

De West (westelijke koloniën):

Aruba:

- **Virginia Dementricia** (geb. 1842), vrouwelijke vrijheidsstrijder
- Betico Croes 1938-1986, status aparte-voorvechter

Berbice (deel van Nederlands-Guiana tot 1814):

- Cuffy (overl. 1763), eerste slavenopstand hele Amerikaanse continent

Curaçao:

- **Maria** (overl. 1716), leider slavenopstand 1716
- Tula (overl. 1795), leider slavenopstand 1795
- Bastiaan Carpata (overl. 1795), slavenopstand 1795
- **Nilda Pinto** (1918-1954), schreef (kinder)boeken in papiaments (vanaf 1939)
- **Tata de Lannoy-Willems** (1913-1983), eerste vrouwelijk parlementslid op de Antillen (1949)
- Frank Arion (1936-2015), schrijver en taalwetenschapper (papiaments)

Demerary (deel van Nederlands-Guiana tot 1814):

- Quamina Gladstone (1778-1823), evangelist-leider slavenopstand 1823

Sint Eustatius:

- Black Harry (18e eeuw), methodist-prediker onder de slaafgemaakten
- Thomas Dupersoy (19e eeuw), leider slavenopstand 1848

Sint Maarten:

- **One-Tété Lohkay** (19e eeuw), vrouwelijke vrijheidsstrijder

Suriname:

- Asikan Sylvester (1690-1769), aanvoerder gevlochte slaven (marrons)
- Boston Bendt, **Ma Pansa** (18e eeuw), opstand aan de Tempatikreek 1757
- Boni (1730-1793), Baron en Jolicoeur, Boni-oorlogen (fort Boekoe) 1757-1793
- Kodjo (1803-1833), Mentor en Present, stadsbrand Paramaribo 1832
- Tata Colin (overl. 1837), verzetsleider te Coronie 1837
- Kapitein Broos (1821-1880), marronaanvoerder rond 1863
- **Maria Vlier** (1828-1908), schreef eerste schoolboek over Suriname (1863)
- **Janey Tetary** (1856-1884), opstand hindoestaanse contractarbeiders 1884
- Anton de Kom (1898-1945), sociaal advocaat, geschiedschrijver
- **Isabella Richaards** (1904-1985), parlementslid in Suriname (1963)
- **Sophie Redmond** (1907-1955), arts en toneelschrijfster
- **Johanna Schouten-Elsenhout** (1910-1992), dichteres in sranantongo (surinaams)
- Johan Ferrier (1910-2010), oprichter Nationale Partij Suriname 1947
- Simon Sanches (1915-2002), staatsgreppoging 1947
- **Asta Elstak** (1917-1994), Surinaamse vrouwen- en ouderenorganisaties
- Humbert Willems (1918-2006), opstand van leprozen 1948
- Wally Waaldijk (1921-2005), slavernijhistoricus, journalist en Surinamist
- **Urmila Tewarie** (1922-1990), eerste voorzitter Hindoestaanse vrouwenorganisatie
- **Ilse Henar-Hewitt** (1922-1996), pionier Surinaamse vrouwenrechtenbeweging
- Eduard Dap (1934-2009), marronvoorvechter in Nederland
- Henk Arron (1936-2000), onafhankelijkheidsvoorvechter, eerste premier 1975